

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Cao-ontwikkelingen: een terugblik en vooruitblik

NVA/TRA/VVA 30 november 2023

LHarteveld@minszw.nl

Directie Uitvoeringstaken Arbeidsvoorwaardenwetgeving

Structuur

- Introductie
- Bril (spiegel en sleutel)
- Terugblik:
  - Maatschappelijke context
  - Cao-ontwikkelingen
- Vooruitblik

Introductie (SZW/DGW/UAW/COB)

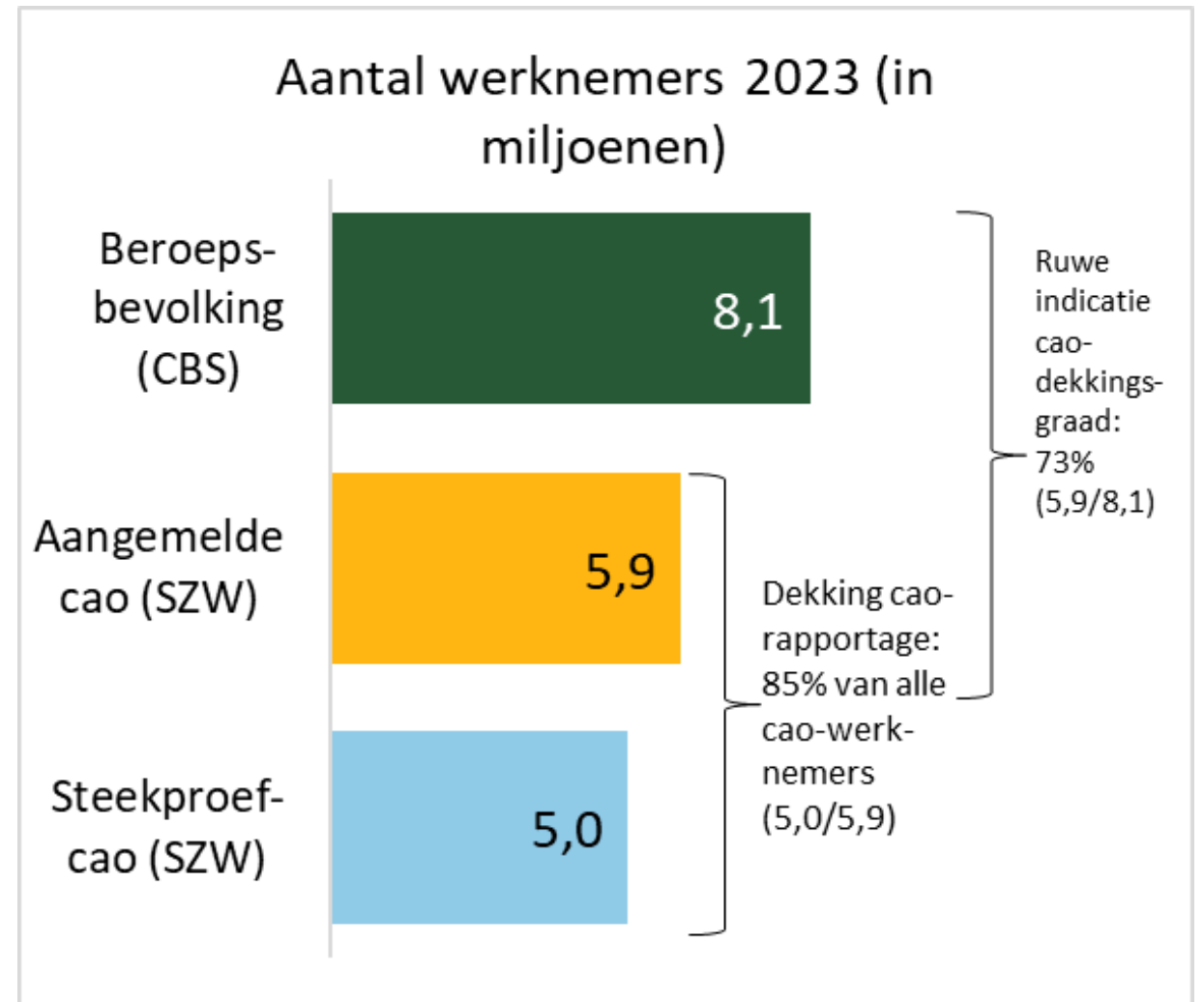
Publicatie onderzoek 2023	Locatie
WMCO	<u>1360065</u>
Preventie ziekteverzuim	<u>1362045</u>
Cao-afspraken 2023	<u>1368565</u>
Overwerk en toeslagen	<u>1367907</u>
Krapte op de arbeidsmarkt	<u>1366707</u>
Arbeid & Zorg	<u>1373782</u>
Leren en ontwikkelen	<u>1371858</u>
Interne en externe flex	<u>1353970</u>
2 ^e WAB-monitor	<u>1354631</u>
Verlofvormen	<u>1328993</u>
Faciliteiten vakbondswerk	<u>1376670</u>

Introductie: De cao in cijfers

- > Per 1-1-2023 (2013)
- > 669 (674) aangemelde cao's
- > 5,9 (5,95) mln. werknemers
- > CBS 2023: 8,1 (7,2) mln. werknemers

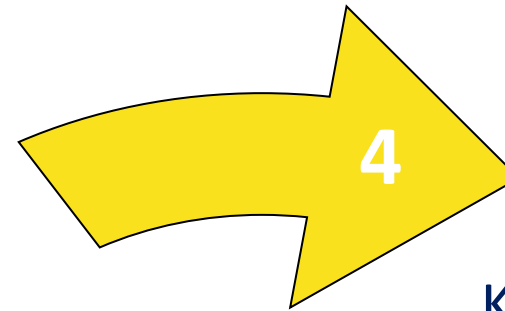
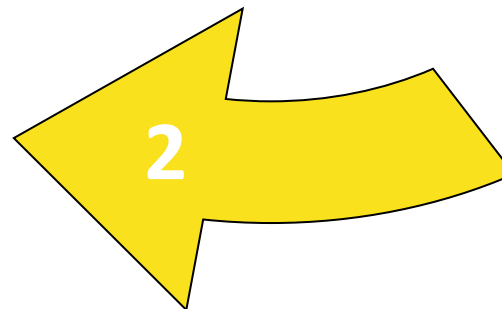
Bril

1) Beleidscyclus jaar 2023

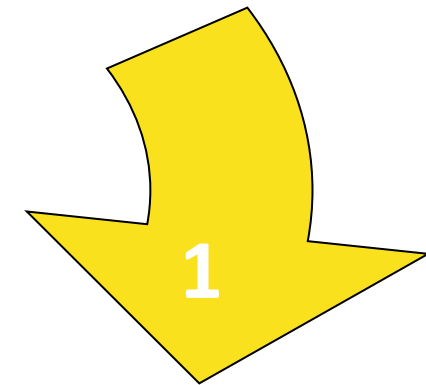
Juni 2023:
NVA-tussenevaluatie
met FNV en AWWN

Vanaf december 2022:
Cao onderhandelingen

Prinsjesdag 2022:
Kabinetsbeleid 2023
& CPB-ramingen 2023

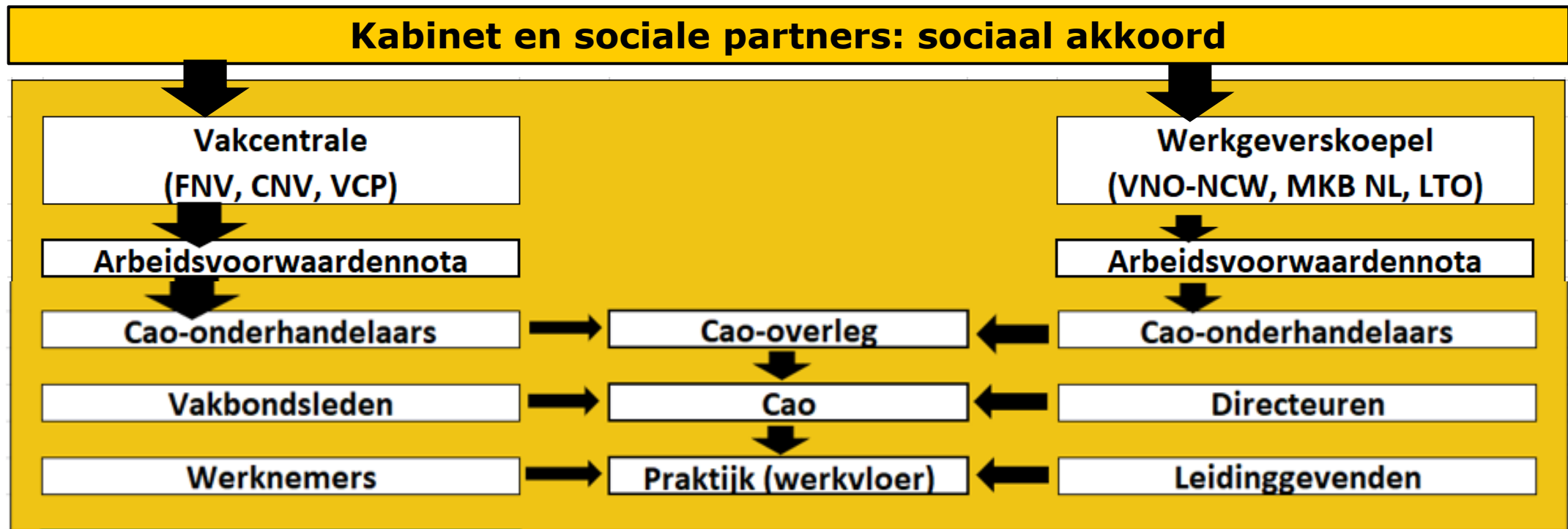

September 2022:
Concept AVN23

Bril:

2) Doorwerkingsproces

Bril:

3) Cao=spiegel

- Looptijd cao: 633 dagen
(=20 maanden = ruim 1,5 jaar)
- NL => cao
- Cao => NL

Terugblik: context

	2015-2020
Periode	NL krabbelt op uit recessie
Proces	Cao => AVR
Loon- paragraaf	Ophef over achterblijvende loonstijging (dankzij lage inflatie hoge koopkrachtstijging wns in 2015+2016)
Loon- afpraak	Meestal % voor alle wns. Oplopende trend
Openbre- ken cao	Komt niet voor

Terugblik: context

	Corona-pandemie	Hoge inflatie
Periode	Maart 2020 t/m januari 2022	Oktober 2021 t/m juni 2023
Proces	Cao's komen niet of (veel) later tot stand.	Cao's komen relatief snel tot stand.
Loon-paragraaf	Neerwaartse druk op cao-lonen: vaak nullijn of beperkte loonstijging	Opwaartse druk op cao-lonen
Loon-afsprake	Meestal % voor alle wns.	Vaak bedrag i.p.v. %, of % met vloer of %/€ voor specifieke groepen wns.
Openbreken cao	Komt nauwelijks voor (alleen bij KLM)	Komt regelmatig voor (21x voor 911.000 wns)

Terugblik: context

- Incidenteel: Economische krimp en groei wisselen elkaar ongekend snel achter elkaar af.
- Structureel:
DI & AM-krapte.

Context: langetermijn cao-trends (1/2)

- Verbreding duurzame inzetbaarheid (DI):
  - Opleiding in huidige functie
  - Opleiding in hele organisatie
  - Opleiding buiten organisatie
- Verdieping duurzame inzetbaarheid (DI):
  - Opleiding
  - Ontwikkeling
  - Vitaliteit
  - Werkgeluk

Context: langetermijn cao-trends (2/2)

- Eigen regie werknemer:
  - LG/HR beslist.
  - In overleg met LG/HR.
  - Werknemer beslist binnen HR-kader.
  - Werknemer beslist:
    - ING Bank 2019-2020: onbeperkt verlofbudget
    - Achmea 2021-2023: onbeperkt opleidingsbudget

Krapte, DI, eigen regie en cao

Boeien: nieuwe/jonge medewerkers aantrekken

- BW geboorteverlof, transitieverlof, vitaliteitspact voor oud èn jong
- Duurzame cao (klimaatbudget)
- LHBTI
- DI (onbeperkt opleidingsbudget '*all you can learn*')

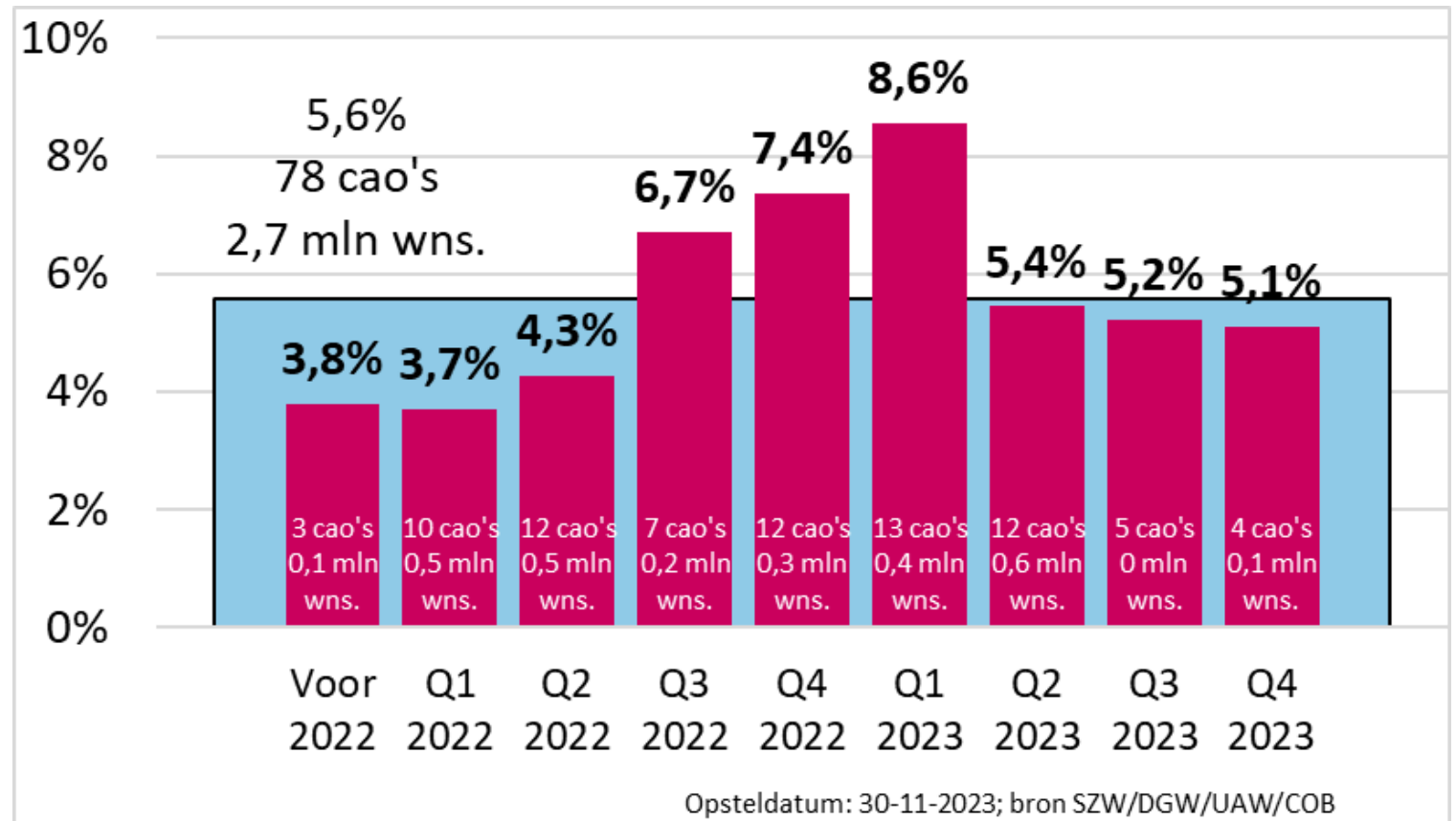
Binden: (oudere) werknemers vasthouden

- Recht op onbereikbaarheid, RVU/verlofsparen, rouwverlof, mantelzorg
- Waar je werkt budget/duurzame mobiliteitsregeling
- Werkgeluk en ongelimiteerd verlof

Loonparagraaf 2023

Marktsector
Kalenderjaar 2023:
5,6%
78 cao's
2,7 mln wns

Vooruitblik

Kansen cao:

- Verdere stijging vakbondsleden
- EU-richtlijn toereikende minimumlonen (NAP)

Bedreigingen cao:

- Opnieuw daling vakbondsleden
- Kabinet?

	2023	2024
Nationaal	<ul style="list-style-type: none"> • TK-rondetafelgesprek "winsten en lonen" • EK stemt in met WTP • Val kabinet en TK-verkiezingen • Economische krimp 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuw kabinet
Decentraal	<ul style="list-style-type: none"> • Lastige cao-onderhandelingen • Historisch hoge loonstijgingen (na historisch hoge inflatie) 	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken specifieke groepen (vrouwen in de overgang, menstratieverlof) • Duurzaamheid • In elkaar gedrukte loongebouwen?
Structu- rele trends	<ul style="list-style-type: none"> • Toenemende arbeidsmarktkrapte • DI: verbreding en verdieping 	<ul style="list-style-type: none"> • Eigen regie

Cao-instrument:

- Maatwerkinstrument
- Geen vacuüm, maar binnen context (beleidscyclus en doorwerkingsproces)
- Sleutel tot overleg (decentraal en centraal)
- Ondanks hectiek:
  - 5,9 mln cao-wns in 669 cao's
  - Vernieuwing gaat door
- Toekomst:
  - Kabinet?
  - NAP

Meer info: www.uitvoeringarbeidsvoorwaardenwetgeving.nl

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Startpagina UAW

Zoek in de gehele website...

Direct naar

- > [Zoek naar een cao](#)
- > [Cao-onderzoek](#)
- > [Digitale webformulieren](#)
- > [Overzichten avv](#)
- > [Actuele tervisieleggingen AVV](#)
- > [Actuele tervisieleggingen bpr](#)
- > [Actuele tervisieleggingen bpf](#)
- > [Posting of workers \(English\)](#)
- > [Indienen jaarverslagen](#)
- > [Nieuwsbrief #8, maart 2023](#)
- > [Instructievideo's](#)
- > [E-Herkenning](#)
- > [Onderzoek naar bruikbaarheid CBS Microdata](#)

Nieuwsbrief #8, maart 2023

In deze nieuwsbrief informeren wij u over actuele ontwikkelingen zoals Mobiliteitspakket, PAWW en ontwikkelingen rondom het minimumloon.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Dank voor je
aandacht.